

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Η ΠΕΕΓΕΠ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ 2020,

**12 Μέρες – 12 Βίντεο – 15 επιστήμονες μιλούν για τη
Βιοποικιλότητα.**

Intro με την Βάλια Κωνσταντινίδου

Γειά σας! Ονομάζομαι Βάλια Κωνσταντινίδου, είμαι γεωπόνος και μέλος της Πανελληνίας Ένωσης Επαγγελματιών Γεωτεχνικών και Επιχειρήσεων Πρασίνου εν συντομία (ΠΕΕΓΕΠ). Για όσους δεν γνωρίζουν η ΠΕΕΓΕΠ είναι ένας φορέας που αποτελείται από επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα του πρασίνου δηλαδή γεωπόνους, δασολόγους, αρχιτέκτονες τοπίου και γενικότερα όλους όσοι εμπλέκονται σε οποιαδήποτε φάση παραγωγής έργων πρασίνου. Σκοπός της πέρα από την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των μελών της, είναι η ανάδειξη, η διατήρηση και η προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω των επιστημονικών της δράσεων, των εκπαιδευτικών της σεμιναρίων και γενικότερα των συνεργασιών της με άλλους αντίστοιχους φορείς. Όπως μπορείτε να δείτε και σεις, είμαστε στο Λόφο του Λυκαβηττού ο οποίος θεωρείται ένα από τα πιο όμορφα και ξεχωριστά μέρη της Αθήνας, τόσο για την εξαιρετική του θέα, όσο και για το γεγονός ότι αποτελεί έναν σημαντικό πνεύμονα πρασίνου που διαθέτει μεγάλη ποικιλία χλωρίδας και πανίδας.

Ο λόγος που βρισκόμαστε εδώ σήμερα είναι για να μιλήσουμε για την Βιοποικιλότητα στην πόλη, τη σημασία της και τον ρόλο της στην κλιματική αλλαγή με αφορμή την συμμετοχή της ΠΕΕΓΕΠ στην «Ευρωπαϊκή Πράσινη Εβδομάδα για το έτος 2020». Εσείς θεωρείται ότι γνωρίζετε αρκετά για την βιοποικιλότητα και πόσο σημαντική είναι για τη διατήρηση της ζωής όπως την ξέρουμε; Για πάμε να δούμε!

Βιοποικιλότητα και έδαφος, Σταμάτης Καβασίλης, Γεωπόνος – Εδαφολόγος

Η βιοποικιλότητα είναι ένας σύνθετος όρος από τις λέξεις «βίος», δηλαδή τη ζωή και την «ποικιλία». Τον όρο τον χρησιμοποιούσε για αρκετά χρόνια ο κλάδος της οικολογίας για να εκφράσει την ποικιλία των μορφών ζωής σε έναν συγκεκριμένο χώρο. Καθιερώθηκε όμως η χρήση του μετά την υπογραφή της συνθήκης του Ρίο Ντε Τζανέιρο το 1992.

Τελικά, τι είναι η βιοποικιλότητα και που εξυπηρετεί τη ζωή του ανθρώπου;

Ως βιοποικιλότητα ορίζεται η ποικιλία των οικοσυστημάτων, των ειδών και των γονιδίων που υπάρχουν στον πλανήτη ή σε έναν συγκεκριμένο βιότοπο. Η βιοποικιλότητα είναι πολύ σημαντική για την ευημερία του ανθρώπου διότι προσφέρει υπηρεσίες οι οποίες στηρίζουν την οικονομία και την κοινωνία. Τέτοιες υπηρεσίες είναι η επικονίαση, η ρύθμιση του κλίματος, η αντιπλημμυρική προστασία, η γονιμότητα των εδαφών και η παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων.

Δυστυχώς όμως στις μέρες μας τα νέα δεν είναι καλά. Παρατηρείται μία σταθερή απώλεια της βιοποικιλότητας, με σοβαρές συνέπειες για τη ζωή του ανθρώπου και τη βιωσιμότητα του πλανήτη. Βασικές αιτίες αυτής της απώλειας είναι οι αλλαγές που προκαλούνται στα φυσικά οικοσυστήματα λόγω της εντατικής αγροτικής παραγωγής, των κατασκευών, των λατομείων, της υπερεκμετάλλευσης των δασών, των ωκεανών, των ποταμών, των λιμνών και των εδαφών, καθώς και λόγω της έλευσης ποικίλων ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, της αυξανόμενης ρύπανσης και της ολοένα εντεινόμενης σε παγκόσμιο επίπεδο κλιματικής αλλαγής.

Στην Ευρώπη, η ανθρώπινη δραστηριότητα διαμορφώνει τη βιοποικιλότητα για περισσότερο από 5.000 χρόνια, δηλαδή από τότε που άρχισε να εντείνεται η γεωργία και η κτηνοτροφία. Ωστόσο, τα τελευταία 150 έτη παρατηρούνται δραματικές και επιταχυνόμενες αλλαγές στη χρήση της γης, εντατικοποίηση της γεωργίας, αστικοποίηση και τέλος εγκατάλειψη της γης. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω αλλαγών εγκαταλείφθηκαν πολλές καλλιεργητικές πρακτικές οι οποίες συνέβαλαν στη διατήρηση τοπίων με πλούσια βιοποικιλότητα. Παράλληλα, ο σύγχρονος ευρωπαϊκός τρόπος ζωής βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην εισαγωγή πόρων και αγαθών από ολόκληρο τον κόσμο, γεγονός που συχνά ενθαρρύνει τη μη βιώσιμη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του πλανήτη και εντείνει το πρόβλημα της παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων.

Ας εστιάσουμε τώρα στο έδαφος που είναι ένας σημαντικός φυσικός πόρος, τον οποίο συχνά παραβλέπουμε. Το πλήθος των μικροοργανισμών που ζούνε σε μία κουταλιά υγιούς εδάφους είναι πολύ μεγαλύτερο από το πλήθος των ανθρώπων που κατοικούν σήμερα στη Γη. Έτσι μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητό ότι το έδαφος φιλοξενεί το ¼ της βιοποικιλότητας του πλανήτη και σε αυτό παράγεται το 95% της τροφής του κόσμου.

Παρόλα αυτά είναι ένας πόρος ο οποίος υποβαθμίζεται συνεχώς. Ήδη μέχρι σήμερα το 33% των εδαφών παγκοσμίως έχουν υποβαθμιστεί. Οι κακές καλλιεργητικές πρακτικές, η

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

καταστροφή των δασών, η υπερβόσκηση, η ρύπανση και η επέκταση του οικιστικού ιστού και των υποδομών είναι μερικές από τις βασικές αιτίες που οδηγούν σε αυτήν την υποβάθμιση. Στις πόλεις αν και ζει το 59% των κατοίκων του πλανήτη μεγάλες επιφάνειες εδάφους εξακολουθούν να εξαφανίζονται κάτω από τις νέες υποδομές, που συχνά επεκτείνονται με αυθαίρετο τρόπο και έτσι μειώνονται συνεχώς οι ακάλυπτοι και οι ελεύθεροι χώροι.

Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ αναφέρει ότι κάθε χρόνο στην Ευρώπη εξαφανίζονται 892 km² εδάφους λόγω των υποδομών, που ισοδυναμεί με την έκταση της πόλης του Βερολίνου. Αντίστοιχα, σε παγκόσμιο επίπεδο εξαφανίζονται 50.000 km² εδάφους, δηλαδή έκταση μεγαλύτερη από το 1/3 της Ελλάδας. Πρόκειται για εδάφη που θα «εξαφανιστούν» λόγω της αλόγιστης οικιστικής ανάπτυξης, δηλαδή εδάφη που δεν θα ξαναχρησιμοποιηθούν. Μπορούμε λοιπόν να αναλογιστούμε όλες τις αρνητικές συνέπειες της υποβάθμισης του εδάφους στη βιοποικιλότητα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επομένως, η σωστή διαχείριση του εδάφους και των υπολοίπων φυσικών πόρων οδηγεί στην προστασία της βιοποικιλότητας, με αποτέλεσμα τα οικοσυστήματα να παραμένουν ικανά να θρέψουν και να υποστηρίξουν γενικότερα τις μελλοντικές γενιές των ανθρώπων στον πλανήτη Γη.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Η σπουδαιότητα της βιοποικιλότητας στο αστικό περιβάλλον. Δρ. Αλεξάνδρα Σολωμού - Δρ. Κωνσταντινιά Τσαγκάρη

Η Ελλάδα αποτελεί μία από τις πλουσιότερες σε βιοποικιλότητα χώρες της Ευρώπης. Η χλωρίδα της Ελλάδας περιλαμβάνει 5885 είδη, 2000 υποείδη και 6760 taxa αγγειόσπερμων φυτών, τα οποία ανήκουν σε 1087 γένη και 184 οικογένειες. Από τα 6760 taxa αγγειόσπερμων φυτών, τα 1510 taxa αποτελούν την ενδημική χλωρίδα της Ελλάδας.

Το αστικό πράσινο παίζει σημαντικό ρόλο επίσης στη διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσα στο περιβάλλον της πόλης. Πολλές αστικές περιοχές με πάρκα, δενδροστοιχίες και κήπους καθώς και η ύπαρξη ρεμάτων, ποταμών δημιουργούν ένα μικρό τοπικό οικοσύστημα το οποίο προσφέρει στέγη και τροφή στα πτηνά, τις νυχτερίδες, τους μύκητες, καθώς και σε πολλά φυτικά είδη μιας περιοχής. Επίσης τα δένδρα προσφέρουν το κατάλληλο μικροκλίμα για την ανάπτυξη φυτών τα οποία διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν στις πόλεις.

Σπουδαία στοιχεία του αστικού περιβάλλοντος αποτελούν συνήθως ποώδη είδη, τα οποία εμφανίζονται εποχικά, όπως παπαρούνες, χαμομήλια, μαργαρίτες και πλήθος άλλων ταπεινότερων για τον κόσμο ειδών. Από τα μονιμότερα δενδρώδη είδη της ελληνικής χλωρίδας, που χρησιμοποιήθηκαν με επιτυχία, θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις ελιές, τις χαρουπιές, τις κουτσουπιές, τις δάφνες, τους ράμνους, τις μουριές, τα πεύκα και τα κυπαρίσσια. Από τα θαμνώδη χαρακτηριστικά είναι οι πικροδάφνες, οι λυγαριές, οι κουμαριές σε κάποιες περιπτώσεις, χωρίς να απουσιάζουν οι δενδρώδεις μηδικές οι μυρτιές και άλλα αναρριχόμενα είδη όπως ο κισσός και το αγιόκλημα. Παράλληλα, πρέπει να αναφέρουμε και τα είδη που έχουν εγκλιματιστεί από την αρχαιότητα όπως τα εσπεριδοειδή με κυριαρχία της νεραντζιάς με το εκπληκτικό της άρωμα την εποχή της ανθοφορίας.

Πρωταρχικό μέλημα των διαχειριστών του αστικού πρασίνου, είναι η χρήση των φυτών στις πόλεις για τον εξωραϊσμό τους και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των κατοίκων τους. Το πλήθος και η ποικιλία των ειδών της ελληνικής χλωρίδας προσφέρουν απεριόριστες δυνατότητες π.χ. χρωματικούς συνδυασμούς, εποχική εναλλαγή και διαφορετικές δομές φύτευσης. Η χρήση των εν λόγω φυτών, πλεονεκτεί σε πολλές περιπτώσεις, γιατί είναι προσαρμοσμένα στο κλίμα της μεσογείου και της χώρας μας κατά τεκμήριο. Τελευταία ανοίγεται μια σοβαρή διαβούλευση και προβληματισμός σχετικά με την αθρόα εισαγωγή ξενόφερτων ειδών. Αυτό συμβαίνει γιατί πολλές φορές έχει αποδειχθεί ότι τα αλλόχθονα είδη μπορούν να εξελιχτούν σε επικίνδυνους χωροκατακτητικούς εισβολείς και παράλληλα με την εισαγωγή τους, να συνοδεύονται (όπως συχνά συμβαίνει) και από άλλους επικίνδυνους παθογόνους οργανισμούς.

Το Πράσινο και η Βιοποικιλότητα ως εργαλείο για τη ρύθμιση του αστικού κλίματος, Δρ. Νικόλαος Προύτσος – Δρ. Γεώργιος Καρέτσος

Η σύνθεση και η δομή της φυσικής βλάστησης αποτελεί ουσιαστικά τον καθρέφτη του κλίματος μιας περιοχής. Το ιδιαίτερο μεσογειακό κλίμα ευνοεί την ανάπτυξη της φυσικής βλάστησης ως προς την σύνθεση των ειδών στα φυσικά οικοσυστήματα. Εντός του αστικού ιστού η βλάστηση (πράσινο) επηρεάζεται και επηρεάζει το κλίμα με αποτέλεσμα να δημιουργείται μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ αστικού κλίματος και αστικού πρασίνου. Ο ρόλος του αστικού πρασίνου ως ρυθμιστή του κλίματος των πόλεων είναι αδιαμφισβήτητος και ως εκ τούτου, στην νέα εποχή, η αύξηση της αστικοποίησης πρέπει να συνδεθεί με τον σωστό σχεδιασμό και διαχείριση του αστικού πρασίνου, με σκοπό τη δημιουργία λιγότερο δυσμενών συνθηκών διαβίωσης για τους κατοίκους.

Η ορθολογική διαχείριση των πράσινων υποδομών και η ένταξη του πρασίνου στις πολιτικές ανάπτυξης μια περιοχής και κυρίως ενός δήμου πρέπει να αποτελεί στις μέρες μας προτεραιότητα. Αυτό άλλωστε και το αντικείμενο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος LIFE GrIn, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο την ενσωμάτωση της ορθής διαχείρισης του αστικού πρασίνου στις πολιτικές κλιματικής διακυβέρνησης των ευρωπαϊκών πόλεων και το οποίο υλοποιείται στο Ινστιτούτο μας σε συνεργασία με Δήμους και Φορείς (ιδιωτικούς και δημόσιους) της χώρας μας.

Ο σχεδιασμός και η διαχείριση του αστικού πρασίνου δεν είναι εύκολη υπόθεση, αλλά θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες κάθε δήμου. Η αλλαγή στο κλίμα των πόλεων που επιφέρει η αστικοποίηση, δημιουργεί πλήθος από μικροκλίματα που ευνοούν την ανάπτυξη ειδών, τα οποία ίσως δεν θα ευνοούνταν σε αδόμητο φυσικό περιβάλλον και αντίστροφα. Από την άλλη πλευρά βέβαια, η επιλογή κριτηρίων για την εγκατάσταση νέων ή τη διαχείριση των υφιστάμενων χώρων πρασίνου είναι επίσης μια πολύ δύσκολη διαδικασία. Για παράδειγμα, σε μια πόλη που επικρατούν ιδιαίτερα αυξημένες θερμοκρασίες και υπάρχει έλλειψη νερού, η ζωή των κατοίκων, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, αναμένεται να είναι «δύσκολη». Η αύξηση των χώρων πρασίνου σε αυτόν τον Δήμο είναι απαραίτητη, όμως η επιλογή των φυτικών ειδών θα πρέπει να γίνει με προσοχή ώστε αφενός να περιορίζει την κατανάλωση του νερού (άρα επιλογή ειδών με λιγότερες απαιτήσεις σε νερό) και αφετέρου να ευνοεί την εξάτμιση του νερού ώστε το κλίμα της πόλης να γίνει πιο ευνοϊκό για τους πολίτες. Ενώ αυτά τα κριτήρια φαίνεται να είναι εκ διαμέτρου αντίθετα, εντούτοις η σωστή ισορροπία τους είναι αυτή που θα βοηθήσει στην βελτίωση του κλίματος της πόλης και την ευζωία των κατοίκων της. Η ισορροπία αυτή μπορεί να επιτευχθεί αξιοποιώντας τόσο τα ντόπια φυτικά είδη που είναι προσαρμοσμένα στην περιοχή όσο και την νέα τεχνολογία, όπως τα σύγχρονα αυτόματα συστήματα άρδευσης με μηχανισμούς ελέγχου, ή την αξιοποίηση της τεχνογνωσίας για την επιλογή κατάλληλων εδαφικών υποστρωμάτων, κ.ά.

Για την αξιοποίηση του πρασίνου ως αποτελεσματικό εργαλείο για την βελτίωση του κλίματος των πόλεων, θα πρέπει να γίνει πλήρως αντιληπτή η σπουδαιότητά του τόσο από τους πολίτες όσο και από τους πολιτικούς και αυτό συχνά ούτε αυτονόητο είναι αλλά ούτε και εύκολο. Έτσι

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

δημιουργείται μεγάλη ανάγκη για δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού αλλά και των φορέων που λαμβάνουν αποφάσεις. Εφόσον αυτό γίνει αντιληπτό, τότε θα μπορέσει να λυθεί και το ζωτικό ζήτημα της χρηματοδότησης έργων πρασίνου, που μέχρι σήμερα θεωρούνταν όχι ως έργα «απολύτου ανάγκης» αλλά μάλλον ως «έργα πολυτελείας».

Πρόσθετα, επειδή το αστικό περιβάλλον είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο, στις περισσότερες περιπτώσεις για την σωστή διαχείριση του αστικού πρασίνου, απαιτείται η συνεργασία πλήθους φορέων όπως οι υπηρεσίες πρασίνου και οι τεχνικές υπηρεσίες των δήμων, επιστημονικοί φορείς π.χ. πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, επαγγελματικές οργανώσεις στον χώρο του πρασίνου όπως ΓΕΩΤΕΕ, ΠΕΕΓΕΠ, κ.ά., περιφερειακές υπηρεσίες, υπηρεσίες της κεντρικής κυβέρνησης αλλά και οργανώσεις πολιτών. Αν και αυτή η συνεργασία φαίνεται (και ίσως είναι) πολύ δύσκολη, εντούτοις είναι απολύτως απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου ο οποίος συμπυκνώνεται σε μια φαινομενικά απλή εξίσωση: «περισσότερο και καλύτερο πράσινο στις πόλεις = καλύτερη ποιότητα ζωής για τους πολίτες».

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Βιοποικιλότητα στην Αθήνα, Δημήτρης Κυριακάκης, Προϊστάμενος Δ/νσης Πρασίνου και Αστικής Πανίδας Δήμου Αθηναίων

Η αύξηση της βιοποικιλότητας είναι ένα ζητούμενος στόχος στις δραστηριότητες του σύγχρονου ανθρώπου, αφού η ακραία εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του πλανήτη, έχει δημιουργήσει συνθήκες εξαφάνισης πολλών φυτικών και ζωικών ειδών, τείνοντας να μειώσει την βιοποικιλότητα του και να διαταράξει την αλυσίδα της ζωής που έχουν δημιουργήσει όλα αυτά τα θαυμαστά πλάσματα της φύσης.

Στο Δήμο της Αθήνας μπορούμε να πούμε ότι ορόσημο στην σύγχρονη ιστορία της κηποτεχνίας της πόλης και η αρχή για την αύξηση της βιοποικιλότητας στην χλωρίδα της περιοχής, έγινε με την δημιουργία του Εθνικού Κήπου (τότε Βασιλικός Κήπος) από την Βασίλισσα Αμαλία.

Η πρώτη μεγάλη εισαγωγή φυτών έγινε το 1839 από γαλλικό φυτώριο που είχε έδρα στο Μιλάνο και αφορούσε περίπου 8.500 φυτά διαφόρων ειδών.

Οι εισαγωγές φυτών συνεχίστηκαν μέχρι το 1862 που απομακρύνθηκαν ο Όθωνας και η Αμαλία και εκτός από τον Εθνικό Κήπο, τότε φυτεύτηκαν και οι πρώτες δεντροστοιχίες της Αθήνας.

Βέβαια οι τότε εισαγωγές φυτών δεν γινόντουσαν με κριτήρια που σήμερα ονομάζουμε "οικολογικά" αλλά βασιζόντουσαν στο να ντύσουν το γυμνό τοπίο και δημιουργήσουν ένα περιβάλλον περιπάτου και χαλάρωσης γύρω από το Βασιλικό Παλάτι, παρόμοιο με αυτό που γνώριζαν οι Βασιλείς από την γενέτηρά τους.

Όμως η εισαγωγή φυτών με γνώμονα μόνο το αισθητικό κριτήριο, επόμενο ήταν να οδηγήσει πολλά από τα εισαγόμενα είδη σε αποτυχία προσαρμογής στις συνθήκες των Αθηνών, με αποτέλεσμα να ξεραθούν. Τα περισσότερα όμως είδη προσαρμόστηκαν και μαζί με πολλά φυτά της ελληνικής χλωρίδας που χρησιμοποιήθηκαν στον Εθνικό Κήπο και απέκτησαν καλλωπιστικό χαρακτήρα, αποτέλεσαν την βάση των καλλωπιστικών φυτών που χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται και σήμερα στην κηποτεχνία της Αθήνας αλλά και της Ελλάδας γενικότερα.

(από το βιβλίο του Ν. Ταμβάκη: ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ)

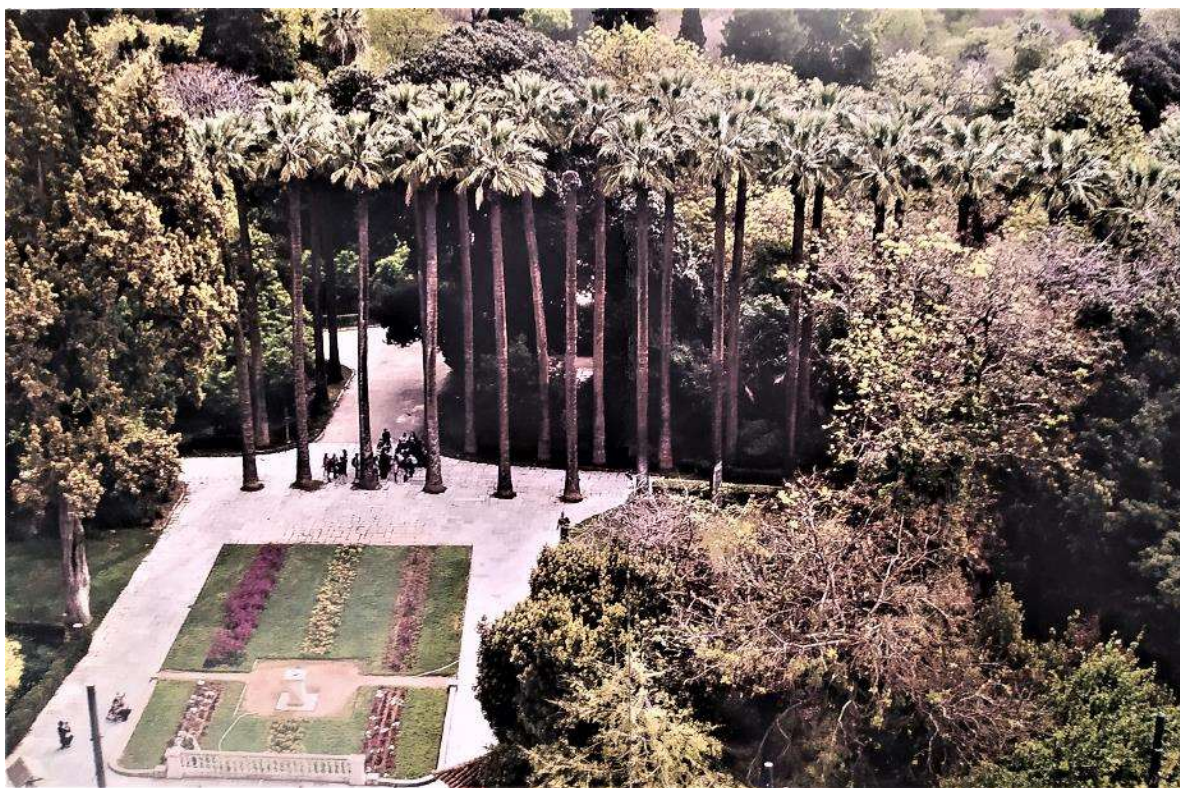

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

(φωτ. από το βιβλίο του Ν. Ταμβάκη: ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ)

Ο Δήμος Αθηναίων έχοντας σαν οδηγό την εμπειρία του Εθνικού Κήπου, προσπάθησε να αξιοποιήσει κάθε ελεύθερο κοινόχρηστο χώρο πρασίνου φυτεύοντας όσο το δυνατό περισσότερα είδη φυτών, που είχαν δείξει προσαρμοστικότητα στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της Αθήνας, που χαρακτηρίζονται από ξηροθερμία με ζεστά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες και από ασβεστώδη και αργιλοπηλώδη εδάφη.

Από την εμπειρία που μας κληρονόμησαν οι προκάτοχοι μας κηποτέχνες που διαχειρίστηκαν το πράσινο της Αθήνας και τις δικές μας δοκιμές, τα τελευταία 30 χρόνια έχουν επιλεγεί περίπου 180 είδη φυτών (δέντρα, θάμνοι, αναρριχώμενα φυτά, ποώδη κλπ) που χρησιμοποιούμε για τη φύτευση των χώρων πρασίνου.

Ο Δήμος Αθηναίων διαχειρίζεται περίπου 1.340 χώρους πρασίνου έκτασης περίπου 3.440 στρεμμάτων που είναι κατανεμημένοι στις 7 Κοινότητες Δημοτικές, έχοντας καλύψει σχεδόν όλους τους διαθέσιμους κοινόχρηστους χώρους πρασίνου της πόλης. Οι πιο σημαντικοί σε έκταση χώροι είναι οι μεγάλοι λόφοι και Άλση της πρωτεύουσας (Λόφος Φιλοπάππου, Λόφος Λυκαβηττού, Λόφος Αγίου Ιωάννου Βουλιαγμένης, το Άλσος Ιλισίων κλπ) που είναι δασικού τύπου και κυριαρχούν κυρίως τα πεύκα, τα κυπαρίσσια, η ελιά αλλά είναι και σημαντική η ετήσια αυτοφυής βλάστηση των χώρων αυτών αφού καταλαμβάνουν περίπου 2.400 στρέμματα.

Στους αστικούς χώρους πρασίνου (πλατείες, μικρά πάρκα, τρίγωνα, νησίδες, παρτέρια κλπ, εκτάσεως περίπου 1.000 στρεμμάτων είναι φυτεμένα με τα 180 περίπου διαφορετικά είδη προσαρμοσμένων φυτών, που αναφέραμε πιο πάνω.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Σημαντικό στοιχείο πρασίνου της πόλης είναι η δεντροστοιχίες της, δηλ τα δέντρα κατά μήκος των δρόμων της πόλης, που αριθμούν περίπου στις 90.000 δέντρα και κυριαρχούν κυρίως

Μουριά	19.395	20,66 %
Νερατζιά	18.118	19,30 %
Ροβίνια	8.391	8,94 %
Σοφόρα	7.709	8,21 %
Ιβίσκος Συρ.	5.780	6,16 %
Ελιά	4.839	5,15 %
Λιγούστρο	4.154	4,42 %
Σφενδάμι	2.014	2,15 %

(από το αρχείο της Δνσης Πρασίνου του Δήμου Αθηναίων)

Στην προσπάθεια για ανεύρεση νέων χώρων για την ανάπτυξη πρασίνου στην πόλη, το 2014 ο Δήμος Αθηναίων δημιούργησε με την βοήθεια της ΠΕΕΓΕΠ, πιλοτικά 13 πράσινες ταρατσες σε 13 σχολεία της πόλης, φυτεύοντας μικρούς αρωματικούς θάμνους και ποώδη φυτά, προσφέροντας καταφύγιο σε έντομα και πουλιά του αστικού περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στην αύξηση της βιοποικιλότητας.

Σημαντικό για την διατήρησης της βιοποικιλότητας της πόλης θεωρώ ότι ήταν το προ 30ετίας σταμάτημα της χρήσης χημικών ζιζανιοκτόνων για την καταπολέμηση της αυτοφυούς βλάστησης των 2.400 στρεμμάτων για λόγους πυρασφάλειας.

Πλέον η αυτοφυής βλάστηση αφήνεται να ολοκληρώσει τον βιολογικό της κύκλο, να παράξει τους σπόρους με τους οποίους θα φυτρώσει την επόμενη χρονιά, να δώσει οξυγόνο και ανθοφορία στην πόλη και μόλις ξεραθεί φυσιολογικά ολοκληρώνοντας τον βιολογικό της κύκλο, καταστρέφεται με μηχανικά μέσα για λόγους πυρασφάλειας.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

ΠΡΙΝ

ΜΕΤΑ

Αστικός σχεδιασμός και βιοποικιλότητα, Ελίνα Κατσικά Γεωπόνος – Αρχιτέκτων τοπίου, μέλος της ΠΕΕΓΕΠ

Ο σχεδιασμός του αστικού τοπίου πρέπει να στοχεύει στη βελτίωση και ενίσχυση της αστικής βιοποικιλότητας.

Σημαντικό μέτρο κατά τη διαχείριση του τοπίου είναι η διατήρηση και προστασία περιοχών με πλούσια βιοποικιλότητα. Όπως Φυσικά οικοσύστημα που βρίσκονται στα όρια της πόλης άλλα και διάφοροι τύποι οικοτόπων εντός του αστικού ιστού (πάρκα, Ρέματα, καλλιεργήσιμη γη κ.α.)

Όμως αυτό από μόνο του δεν επαρκεί για την αύξηση και βελτίωση της αστικής βιοποικιλότητας.

Απομονωμένοι και διάσπαρτοι χώροι πρασίνου εμποδίζουν την μετακίνηση και διασπορά των φυτικών και ζωικών ειδών και αυτό οδηγεί σε απώλεια της γενετικής ποικιλομορφίας. Είναι απαραίτητη η σύνδεση των περιοχών αυτών μεταξύ τους μέσω φυτεμένων γραμμικών διαδρομών ώστε να εξασφαλιστεί η χωρική συνέχεια και εξάπλωση των ειδών.

Εξίσου σημαντική είναι η δημιουργία νέων χώρων πρασίνου. Πρόσφατα μάλιστα η ΠΕΕΓΕΠ παρουσίασε μια πρόταση για την "Πράσινη Ανάπλαση της Αθήνας" βασισμένη στη δημιουργία γραμμικού δικτύου πράσινων διαδρομών και νέων χώρων πρασίνου.

Οι μεθοδολογίες του σχεδιασμού φύτευσης πρέπει να βασίζονται στην τοπική οικολογία και τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων όπως:

Ο συνδυασμός διαφορετικών οικοτόπων. Η συνύπαρξη δασικών δέντρων, θάμνων και λιβαδιών ενισχύει για παράδειγμα τις προϋποθέσεις για ένα ισορροπημένο οικοσύστημα μέσα στην πόλη.

Η χρήση μεγάλου αριθμού φυτικών ειδών όπως επίσης και η παρατεταμένη περίοδος ανθοφορίας που καλύπτει όλες τις εποχές του χρόνου θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα. Ένα λιβάδι με πολλά είδη αγριολούλουδων θα προσελκύσει ποικιλία εντόμων.

Η χρήση ενδημικών φυτών προτιμάται γιατί είναι προσαρμοσμένα στο περιβάλλον και αποτελούν φυσικό ενδιαίτημα πολλών άλλων ενδημικών ζωικών ειδών. Ταυτόχρονα είναι οικεία για τους κατοίκους των πόλεων.

Η ένταξη ξενικών φυτικών ειδών είναι εφικτή. Το αστικό περιβάλλον γενικά έχει την ικανότητα να αφομοιώνει νέα είδη τα οποία με τη σειρά τους θα εμπλουτίσουν την ποικιλομορφία της περιοχής.

Επιβάλλεται όμως η αποφυγή και ο περιορισμός χωροκατακτητικών ειδών. Τα είδη αυτά αναπτύσσονται εις βάρος των ενδημικών φυτών και αποτελούν απειλή για τα οικοσυστήματα.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Η φύτευση μεγάλων σε μέγεθος φυτών που μπαίνουν γρήγορα στην παραγωγική διαδικασία είναι επιθυμητή. Καθώς και η καλλιέργεια καρποφόρων δένδρων - σε αντίθεση με την πεποίθηση ότι προκαλούν αστική ρύπανση.

Γενικότερα η ύπαρξη δενδροστοιχιών στις πόλεις εξυπηρετεί ανάγκες της αστικής ορνιθοπανίδας όπως παροχή τροφής, μετακίνηση, ανάπαυση ή δημιουργία φωλιάς.

Η δημιουργία καταφύγιων ζωής επιτυγχάνεται εύκολα με τη ένταξη στο τοπίο οργανικών και ανόργανων υλικών. Ξύλα, φλοιός πεύκου, βράχια ή νεκροί κορμοί δένδρων δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για τη διαβίωση πληθώρας μικροοργανισμών, χλωρίδας αλλά και πανίδας.

Η ένταξη του υδάτινου στοιχείου είναι σημαντική. Το νερό παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιβίωση όλων των μορφών ζωής.

Τέλος μεγάλη σημασία έχει η περιβαλλοντική εκπαίδευση του κόσμου. Οι περισσότερες εργασίες αποκατάστασης και βελτίωσης της βιοποικιλότητας απαιτούν τη συμμετοχή εθελοντών και κατοίκων της πόλης. Προγράμματα όπως η αστική γεωργία σε δημόσιους χώρους συμβάλλουν στην επανασύνδεση του ανθρώπου με τη φύση.

Συνοψίζοντας όταν ο αστικός σχεδιασμός περιλαμβάνει μια ποικιλία οικοτόπων θα προσφέρει σίγουρα ευχάριστες αντιθέσεις για τους κατοίκους των πόλεων και ευκαιρίες για αύξηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Η ΠΕΕΓΕΠ για την βιοποικιλότητα Δημήτρης Οικονόμου Γεωπόνος – Κατασκευαστής Έργων Πρασίνου, Αντιπρόεδρος της ΠΕΕΓΕΠ, Σταυρούλα Κατσογιάννη Γεωπόνος – Αρχιτέκτων τοπίου, Πρόεδρος της ΠΕΕΓΕΠ

Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλα τα μέλη και φίλους της Ένωσης μας, για την συμμετοχή τους σε αυτή την πολύ σημαντική προσπάθεια, που γίνεται στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Πράσινης Εβδομάδας, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και της πολιτείας, σε ζητήματα που αφορούν την διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας.

Είστε όλοι αξιέπαινοι διότι με την εμπειρία σας και την επιστημονική σας κατάρτιση, μέσω των παρουσιάσεών σας, προβάλατε την τεράστια σημασία της βιοποικιλότητας στην πόλη, τον ρόλο της στον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και αναδείξατε μέτρα και προτάσεις για την διατήρηση αλλά και αύξηση της βιοποικιλότητας στον αστικό ιστό.

Η έννοια της βιοποικιλότητας αγκαλιάζει όλη τη ζωή στην Γη. Περιλαμβάνει τον τρόπο έκφρασης ή εκτίμησης της ποικιλότητας που υπάρχει στα διάφορα επίπεδα οργάνωσης της ζωής. Αντανακλά τον αριθμό, την ποικιλία και την μεταβλητότητα των ζωντανών οργανισμών και των συστημάτων που την συγκροτούν.

Πρέπει να βλέπουμε τις πόλεις ως οικοσυστήματα όπου ο ζωικός πληθυσμός έχει μετακινηθεί. Ο σκοπός των γεωτεχνικών, των αρχιτεκτόνων τοπίου και γενικότερα όλων αυτών που ασχολούνται με το περιβάλλον, θα πρέπει να είναι να ενώσουμε τη φύση και τις πόλεις σε ένα ενιαίο οικοσύστημα. Οι επικονιαστές είναι το ίδιο σπουδαίοι σε ένα φυσικό περιβάλλον, όσο σε ένα αστικό, γιατί διευκολύνουν τις συνθήκες για άλλα είδη και διότι προσφέρουν σταθερότητα στο αστικό οικοσύστημα.

Η πραγματική αξία της βιοποικιλότητας είναι, ωστόσο, ανυπολόγιστη, καθώς παρέχει τη δυνατότητα σε μας και σε όλους τους ζωντανούς οργανισμούς να επιβιώνουμε και να προσαρμοζόμαστε σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η βιοποικιλότητα δεν είναι παρά ένας μηχανισμός που έχει εφεύρει η φύση για να καταφέρνει να επιβιώνει μέσα στο χρόνο και εμείς πρέπει να είμαστε αρωγοί σε αυτή την διεργασία που συμβαίνει εκατομμύρια χρόνια.

Δυστυχώς όμως ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι ο άνθρωπος και η συνεχώς αυξανόμενη δίψα του για περισσότερους φυσικούς πόρους που μειώνουν τον ζωτικό χώρο για τους υπόλοιπους κατοίκους αυτού του πλανήτη.

Στις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα προβάλλει έντονη και επιτακτική, όσο ποτέ άλλοτε η ανάγκη για την προστασία του περιβάλλοντος. Η επιστήμη έχει αποδείξει ότι η ανθρωπότητα απειλείται από μεγάλες περιβαλλοντικές καταστροφές, με αιχμή του δόρατος την παγκόσμια κλιματική αλλαγή ως συνέπεια των διαρκώς αυξανόμενων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).

Η ύπαρξη αυτών των κινδύνων για τον άνθρωπο και το περιβάλλον του είναι απόρροια της αλόγιστης ανάλωσης πρώτων υλών και ενέργειας κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

Η Ελλάδα, αποτελεί έναν ξεχωριστό τόπο, με μεγάλο πλούτο βιοτόπων και οικοσυστημάτων, σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φέρει λοιπόν πολύ μεγάλο βάρος ευθύνης για τη διατήρησή της βιοποικιλότητας, την αειφορική χρήση της, και τη διαφύλαξη των γενετικών πόρων για τις επόμενες γενιές.

Θα πρέπει να γίνει συνείδηση σε όλους μας, ότι η σχέση **του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης** είναι αλληλένδετη. Και είναι έννοιες που λειτουργούν συμπληρωματικά. Η βιοποικιλότητα αποτελεί το κλειδί της διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής και της εξασφάλισης ενός βιώσιμου αστικού περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα είναι ένα από τα μεγαλύτερα περιουσιακά στοιχεία του τουρισμού μας και της πρωτογενούς παραγωγικής ικανότητας της χώρας μας.

Η επιστημονική κοινότητα καλείται να μελετήσει και να προτείνει καινοτόμες επιστημονικές και τεχνολογικές λύσεις, για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, υπό την προϋπόθεση να είναι συμβατές με τη διατήρηση των φυσικών πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Σαν ΠΕΕΓΕΠ παλεύουμε για αυτό το σκοπό και θεωρούμε ότι οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν σε αυτό το φόρουμ, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής πράσινης εβδομάδας, είναι απόλυτα σωστές.

Είμαστε διατεθειμένοι να συνεχίζουμε να εργαζόμαστε τηρώντας της αρχές διατήρησης και ενίσχυσης της βιοποικιλότητας, όπως επίσης να συμβάλουμε καταθέτοντας τις προτάσεις μας στους αρμόδιους φορείς.

Άλλωστε το έχουμε αποδείξει πολλές φορές ότι είμαστε μια ένωση που δεν διστάζει να εκπαιδεύσει τα μέλη της, να κάνει προτάσεις, να προωθήσει σύγχρονες τεχνολογίες στο επαγγελματικό αντικείμενο, να συμπράξει με άλλους φορείς που προάγουν επιστημονική γνώση.